EVROPSKI PARLAMENT

2004 *2009*

Odbor za pravne zadeve

2006/0135(CNS)

11.9.2008

MNENJE

Odbora za pravne zadeve

za Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

o predlogu uredbe Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 2201/2003 glede pristojnosti in o uvedbi pravil v zvezi s pravom, ki se uporablja v zakonskih sporih
(KOM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))

Pripravljavec mnenja: Carlo Casini

(*) Postopek s pridruženimi odbori – člen 47 Poslovnika

PA_Legam

KRATKA OBRAZLOŽITEV

Predlog Komisije zadeva le določitev pristojnosti in prava, ki se uporablja v primeru zahteve za razvezo ali prenehanje življenjske skupnosti. Ne zadeva razveljavitve zakonske zveze ali pravice do preživnine. Predlog delno spreminja veljavno uredbo 2201/2003, katere vsebina je širša, saj zadeva tudi spore o razveljavitvi zakonske zveze, starševski odgovornosti in priznavanje sodnih odločb v zvezi s temi vprašanji v meddržavnih odnosih.

Predlog zadeva predvsem t.i. mednarodne pare, torej tiste, pri katerih imata zakonca različno državljanstvo ali prebivališče v različnih državah. Glavna novost, ki jo uvaja nova uredba, je pravica zakoncev, da izbereta pravno pristojnost in pravo, ki se uporablja, vendar njuna izbira ni neomejena. Izbereta lahko le pristojnost in pravo, ki sta stvarno povezana z njuno zakonsko zvezo. V skladu s predlogom je ta zveza predvsem prebivališče. Iz tega izhaja, da če imata zakonca enako državljanstvo in sta vedno prebivala državi, katere državljana sta, ne moreta izbirati, saj se lahko obrneta le na sodnika države, v kateri se nahajata, ki bo uporabil lex loci (ki je enaka lex fori). Predlog je na splošno primeren, saj je popolnoma v skladu s prostim pretokom ljudi, ki je ena od temeljnih svoboščin, na katerih temelji evropska zveza, ter s spoštovanjem avtonomije obeh strani, ki lahko izbirata, če tako želita, kateremu sodniku in kateremu zakonu bosta poverila, da prekine njuno zakonsko zvezo.

Poročevalec pa vseeno meni, da bi bilo treba predlog nekoliko popraviti, da bi postal še bolj učinkovit:

Najprej je treba pojasniti, da strani lahko izbirata le med pristojnostmi in pravom države članice, obenem pa v skladu z načelom subsidiarnosti ta predlog ne more zavezati države, ki ne predvideva razveze ali ne priznava te vrste zakonske zveze, da to zvezo razveže.

Predlog Komisije tudi predvideva, da zakonca lahko izbirata med sodišči, navedenimi v tretjem členu Uredbe 2201/2003. V tem primeru postane odveč bolj restriktivno merilo iz člena 3a(b). Tehnično najpreprostejša rešitev bi bilo črtanje te točke iz besedila. Iz predloga pa je razumeti, da je namen Komisije ob tem, ko stranema omogoči avtonomno izbiro sodnika, na katerega se bosta obrnili, narediti povezavo s pravom sodišča. To je razvidno iz točke (b). Če bi radi ohranili to črko in vsebino uskladili s tretjim členom (ter tako povečali avtonomijo strani) poročevalec svetuje preoblikovanje celega tretjega člena. Tretji člen seveda ostane še naprej veljaven in uporaben v primeru, ko strani ne izkoristita možnosti izbire pravne pristojnosti.

PREDLOGI SPREMEMB

Odbor za pravne zadeve poziva Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve kot pristojni odbor, da v svoje poročilo vključi naslednje predloge sprememb:

Besedilo, ki ga predlaga Komisija	Predlogi sprememb Parlamenta

Predlog spremembe 1
ČLEN 1, TOČKA 2
Člen 3 a, odstavek 1 (Uredba (ES) št. 2201/2003)

1. Zakonca se lahko dogovorita, da je v postopkih med zakoncema v zvezi z razvezo ali prenehanjem življenjske skupnosti pristojno sodišče ali sodišča države članice, pod pogojem, da ***imata*** bistveno ***zvezo s to*** državo članico na podlagi dejstva,	1. Zakonca se lahko dogovorita, da je v postopkih med zakoncema v zvezi z razvezo ali prenehanjem življenjske skupnosti pristojno sodišče ali sodišča države članice, pod pogojem, da ***je njuna zakonska zveza*** bistveno ***povezana z izbrano*** državo članico na podlagi dejstva,
(a) ***da se uporablja kateri koli temelj pristojnosti iz člena 3***, ali	(a) ***da sta imela zakonca v tej državi običajno prebivališče neprekinjeno vsaj tri leta, pod pogojem, da se to obdobje ni končalo več kot tri leta pred zahtevo za razvezo ali prenehanje življenjske skupnosti***, ali
(b) da ***sta imela zakonca*** v tej državi zadnje ***skupno*** običajno prebivališče ***najmanj 3 leta***, ali	(b) da ***je*** v tej državi zadnje običajno prebivališče ***zakoncev in da tam v trenutku zahteve še prebiva toženec***, ali
(c) da ***je eden od zakoncev državljan te države članice*** ali, v primeru Združenega kraljestva in Irske, da ima ***svoje*** stalno prebivališče ***na ozemlju ene od slednjih držav članic.***	(c) da ***ima v tej državi zakonec tožnik vsaj šest mesecev dejansko in stalno prebivališče, če je državljan iste države, ali vsaj eno leto, če ni državljan te države,*** ali, v primeru Združenega kraljestva in Irske, da ima ***tam*** stalno prebivališče***, ali***
	(ca) da je bila v tej državi članici sklenjena njuna zakonska zveza.

Obrazložitev

Preoblikovanje člena 3a omogoča boljšo razvrstitev meril povezave: prebivališče za daljše obdobje; prebivališče, tudi za krajše obdobje, pod pogojem, da je zadnje in da je združeno z dejanskim prebivališčem toženca; dejansko prebivališče tožnika, ki nekaj časa traja; kraj sklenitve zakonske zveze. Tako se je mogoče izogniti protislovjem med zadevnimi meril, pa tudi med temi in tretjim členom te uredbe, ki se bo še naprej uporabljal, ko ne bo dogovora med strankama.

Predlog spremembe 2
ČLEN 1, TOČKA 2
Člen 3 a, odstavek 2 (Uredba (ES) št. 2201/2003)

2. Dogovor o sodni pristojnosti se sklene ***v pisni obliki in ga oba zakonca podpišeta***	2. Dogovor o sodni pristojnosti se ***lahko*** sklene ***in spremeni kadar koli, vendar*** najpozneje ob začetku postopka. ***Dogovor***

najpozneje ob začetku postopka.

velja do zadnje stopnje odločanja na sodišču.

Ta dogovor se sklene v pisni obliki, oba zakonca ga datirata in podpišeta. Če pravo države članice, v kateri je eden od zakoncev imel običajno prebivališče ob sklenitvi sporazuma, predvideva dodatne formalne zahteve za take sporazume, jih je treba izpolniti. Če sta zakonca imela običajne prebivališče v različnih državah članicah, katerih pravo predvideva dodatne formalne zahteve, sporazum velja v primeru, da izpolnjuje zahteve prava ene od teh držav.

Če je sporazum del pogodbe o zakonski zvezi, morajo biti izpolnjene formalne zahteve te pogodbe.

Obrazložitev

Treba je pojasniti formalne pogoje dogovora, navesti njihove učinke in ob pomanjkanju dogovora ohraniti splošna pravila o pristojnosti.

Predlog spremembe 3
ČLEN 1, TOČKA 5 A (novo)
Člen 7 a (novo) (Uredba (ES) št. 2201/2003)

5a) Vstavi se naslednji člen:

„Člen 7a

Forum necessitatis

Če se pristojno sodišče po tej uredbi nahaja v državi članici, katere pravo ne predvideva razveze ali ne priznava obstoja ali veljavnosti določene zakonske zveze, je sodno pristojna:

a) država članica državljanstva enega od zakoncev ali

b) država članica, v kateri je bila sklenjena zakonska zveza.“

Obrazložitev

Državi članici ni treba priznati zakonske zveze, ki je s svojo zakonodajo ne priznava, pa čeprav le zaradi namena razveze. Prav tako bi bilo v nasprotju z načelom subsidiarnosti, če

bi moral sodnik države članice, katere zakonodaja ne predvideva takšne zveze, razglasiti razvezo.

Par različnih narodnosti ima pravico, da njuno razvezo prizna vsaj en sodnik Unije, če ima zakonska zveza določeno povezavo z ozemljem Unije. Če se stranki ne odločita drugače, je torej pristojnost treba dodeliti državi članici narodnosti enega od zakoncev ali državi, kjer je bila sklenjena zakonska zveza.

Predlog spremembe 4
ČLEN 1, TOČKA 7
Člen 20 a, odstavek 1 (Uredba (ES) št. 2201/2003)

1. Zakonca se lahko dogovorita o pravu, ki se uporablja pri razvezi in prenehanju življenjske skupnosti. Zakonca se lahko dogovorita za ***enega od naslednjih pravnih redov***:	1. Zakonca se lahko dogovorita o pravu, ki se uporablja pri razvezi in prenehanju življenjske skupnosti. Zakonca se lahko dogovorita ***za pravni red ene izmed držav članic, katerih povezava z zakonsko zvezo je navedena v členu 3a.***
(a) pravo države zadnjega skupnega običajnega prebivališča, če eden od zakoncev še prebiva tam;	
(b) pravo države državljanstva enega od zakoncev, ali v primeru Združenega kraljestva in Irske, države stalnega prebivališča enega od zakoncev;	
(c) pravo države, kjer sta zakonca prebivala najmanj 5 let;	
(d) pravo države članice, v kateri je vložen zahtevek.	

Obrazložitev

Navedene okoliščine so širše od tistih v predlogu Komisije, kjer je izvzet zakon o prebivališču samega tožnika ali samega toženca (čeprav se ta načeloma lahko spet uporabi prek izbire sodnika v skladu s členom 20a(d).

Predlog spremembe 5
ČLEN 1, TOČKA 7
Člen 20 a, odstavek 2 (Uredba (ES) št. 2201/2003)

2. ***Dogovor o pravu, ki se uporablja, se sklene v pisni obliki in ga oba zakonca podpišeta najpozneje ob začetku postopka.***	2. ***Za izbiro zakoncev veljajo določbe iz odstavka 2 člena 3a.***

Obrazložitev

Predlog spremembe želi vzpostaviti vzporednice med obliko dogovora o pravu, ki se uporablja, in izbiro prava, ki se uporablja.

Predlog spremembe 6
ČLEN 1, TOČKA7
Člen 20 b, uvodni del (Uredba (ES) št. 2201/2003)

Če ni možnosti izbire v skladu s členom 20a, se za razvezo in prenehanje življenjske skupnosti uporabi pravo države:	Če ni možnosti izbire v skladu s členom 20a, se za razvezo ***ali*** prenehanje življenjske skupnosti ***v naslednjem vrstnem redu*** uporabi pravo države ***članice***:

POSTOPEK

Naslov	Pravo, ki se uporablja v zakonskih sporih
Referenčni dokumenti	KOM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS)
Pristojni odbor	LIBE
Mnenje pripravil Datum razglasitve na zasedanju	JURI 28.9.2006
Pridruženi odbori - datum razglasitve na zasedanju	15.2.2007
Pripravljavec/-ka mnenja Datum imenovanja	Carlo Casini 2.10.2006
Obravnava v odboru	4.10.2007 19.12.2007
Datum sprejetja	9.9.2008
Izid končnega glasovanja	+: 25 –: 0 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Carlo Casini, Marek Aleksander Czarnecki, Bert Doorn, Monica Frassoni, Giuseppe Gargani, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Othmar Karas, Piia-Noora Kauppi, Klaus-Heiner Lehne, Katalin Lévai, Antonio Masip Hidalgo, Hans-Peter Mayer, Manuel Medina Ortega, Aloyzas Sakalas, Francesco Enrico Speroni, Jaroslav Zvěřina, Tadeusz Zwiefka
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Sharon Bowles, Vicente Miguel Garcés Ramón, Jean-Paul Gauzès, Georgios Papastamkos, Gabriele Stauner, József Szájer, Jacques Toubon, Ieke van den Burg
Namestniki (člen 178(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Victor Boştinaru, Renate Weber